

Elogi d'un dissident

Ens vam conèixer un dia d'estiu de 1976 a la seva casa de Sant Pere de Ribes. Víctor Alba ja no era un exiliat i jo aleshores col·laborava a la pàgina "Catalunya endins", l'única en català que publicava *Mundo Diario*. Quan em va trucar, em va dir que li agradava com escrivia i que volia fer-me una proposta. Ja l'un davant de l'altre em va animar a investigar la primera resistència obrera al franquisme, entre 1939 i 1956. L'invent va resultar i, patrocinat per Víctor Alba i compartit amb els meus companys Jordi Muixí i Eduard Sanjuan, el treball seria publicat dos anys després.

Quan no feia ni una hora que parlàvem al seu estudi, i ja m'havia convençut de com de bo seria per al meu futur professional publicar un llibre, Víctor Alba no es va estar de dir el que pensava de mi (ho feia gairebé sempre amb tot i tothom) i em va deixar anar:

"Per més que em diguis que ets 'psuquista' no tens trets de militant comunista. Tu ets un socialdemòcrata liberal empenyat i radicalitzat per les circumstàncies." Aquell dia d'estiu de 1976 no vaig voler acceptar de Víctor Alba (un home del qual encara desconfiava perquè es deia que era "de la CIA") un veredict que el temps s'ha encarregat de demostrar-me que era del tot encertat.

L'altra aparició estel·lar de Víctor Alba a la meua vida té dia, lloc i fins i tot hora. A Moscou serien, si fa no fa, les set del vespre del 22 d'agost de 1991. El cop contra Gorbtxov acabava de fracassar i a la meua habitació del sordid i pudent Hotel Belgrad va sonar el telèfon i Víctor Alba gairebé no hi va posar cap preàmbul: "Ara és el moment. Ara començaran a obrir els arxius i podrem saber moltes coses i confirmarem les

CARMEN PUERTOS

Victor Alba va conèixer per atzar, a la presó de Lecumberri de Mèxic, l'assassí de Trotski.

que ja sospitàvem. Estigues atent, perquè els arxius s'obriran." I es van obrir. Sis mesos després d'aquella trucada la Dolors Genovès i jo trobàvem Víctor Alba a la seva casa de Sitges per recollir les primeres dades de la investigació, que culminaríem als arxius de Moscou, sobre la persecució i l'assassinat de l'Andreu Nin. Víctor Alba va ser un dels primers estímuls per fer, des de TV3, el documental *Operació Nikolai*, la denúncia dels crims de la policia soviètica a l'Espanya republicana durant la Guerra Civil.

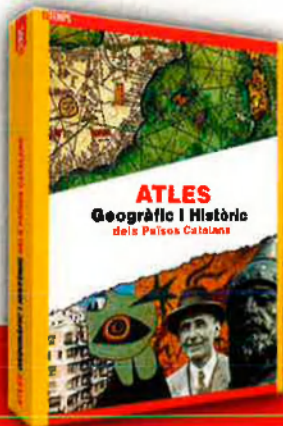
Militant antiestalinista fins al fons de l'ànima, no se m'oblidarà mai com en Víctor descrivia l'escena de la seva trobada amb l'assassí de Trotski, Ramon Mercader, a la presó de Lecumberri de Mèxic: "En Mercader, que es feia passar per Mornard i feia veure que només parlava anglès, era en un taller polint una caixa de ràdio amb pa-

per de vidre. M'hi vaig acostar silenciosament per darrere i sobtadament li vaig deixar anar en català 'Què hi ha? què hem de fer?' I ell em va contestar, també en català: 'A la merda!' S'havia delatat, l'inconscient l'havia traït."

Una mica narcís i amb una honestat i una bondat fora de tota sospita, agraeixo a Víctor Alba haver-nos fet arribar, en cròniques de primera mà, l'existencialisme humanista d'Albert Camus o la intuïció visionària de George Orwell. Però sobretot haver-nos ensenyat el valor de la discrepància, de l'heterodòxia i de la dissidència, autèntiques vacunes contra el sectarisme, el dogma i la veritat absoluta.

Llibert Ferri

llibertferri@hotmail.com

ATLES

Geogràfic i Històric dels Països Catalans

Les cobertes
es lliuraran al
final de l'obra

A partir del fascicle número 3, publiquem l'**Atles Geogràfic i Històric dels Països Catalans** amb un paper de major qualitat. A més, els lectors d'EL TEMPS interessats a obtenir els fascicles 1 i 2 en aquest tipus de paper ho poden demanar, sense cap càrrec, d'alguna d'aquestes maneres:

• Telefonant al 902 131 025

• Enviant aquest anunci, per correu, amb les dades postals a:

Av. del Baró de Càrcer, 40, 13a
46001 • València

• Enviant-lo per fax amb les dades postals al 963 534 569

• Enviant un missatge electrònic, amb les dades postals, a eltemps@eltemps.net